

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ та онлайн-медіа)

31.03.2025

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Уряд ухвалив Стратегію розвитку культури України до 2030 року. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Точицький зустрівся з послом Франції та директором Французького інституту. – Інф.](#)

Вшанування пам'яті

[Village Україна. – 2025. – 29 бер. У Бучі встановлять меморіал пам'яті жертв російської окупації. – Гриненко В.](#)

Мовні питання

[Village Україна. – 2025. – 29 бер. В Україні розробляють першу національну мовну модель для ІІІ-продуктів і стартапів. – Головань Д.; Федоров анонсував розробку першої української мовної моделі для програмування ІІІ. – Інф.](#)

Театр

[Вечірній Київ. – 2025. – 28 бер. У столиці обговорили актуальні питання сучасного театру. – Катаєва М.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Києві відзначили 105-річчя Театру Франка. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Франківці грають 105 років: Історія першої драматичної сцени країни. – Самченко В.](#)

[Інтерфакс-Україна. – 2025. – 29 бер. Прем'єра вистави за мотивами культового фільму відбулася у драмтеатрі ім. Лесі Українки. – Інф.](#)

Музика

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Премія Лисенка назвала лауреатів. – Інф.; Українська літературна газета. – 2025. – 28 бер. Держмистецтв оголосило цьогорічних лавреатів премії імені Миколи Лисенка. – Інф.](#)

[NV. – 2025. – 28 бер. «Важко було втримати сльози». Вийшов щемливий кліп на пісню Саши Чемерова «Місто наречених», заснований на реальній історії. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 28 бер. «Місто наречених»: Саша Чемеров представив кліп на пісню, присвячену дружинам загиблих військових. – Інф.](#)

Візуальні мистецтва

[NV. – 2025. – 28 бер. «Натягнута маніпуляція». World Press Photo 2025 зрівняв](#)

[біль дівчинки з Куп'янська і пораненого «ДНРівця» – як реагують в Україні. – Інф.; Україна молода. – 2025. – 28 бер. World Press Photo – 2025: серед переможців фото дівчинки з Куп'янська та пораненого ДНРівця. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 29 бер. У Львові відкрили виставку картин та кераміки важкопоранених військових. – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 28 бер. Алею муз на Оболонській набережній реставруватимуть. – Новосвітня К.](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. На кінофестивалі центральної та східної Європи покажуть п'ять українських фільмів. – Інф.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 29 бер. На кінофестивалі у Софії здобули перемогу два українських фільми. – Кругленко О.; Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Дві українські стрічки перемогли на міжнародному кінофестивалі в Софії. – Інф.](#)

[Village Україна. – 2025. – 30 бер. Фільм «2000 метрів до Андріївки» Мстислава Чернова отримав нагороду на фестивалі в Копенгагені. – Головань Д.; Укрінформ. – 2025. – 30 бер. Фільм «2000 метрів до Андріївки» здобув нагороду на фестивалі в Копенгагені. – Інф.; Вечірній Київ. – 2025. – 30 бер. Назвали шедевром кіномистецтва: фільм «2000 метрів до Андріївки» переміг на фестивалі в Данії. – Скотнікова О.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. «Довженко-Центр» запускає проєкт про українське поетичне кіно: програма показів. – Інф.](#)

Література

[Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Слово та відповідальність: ПЕН, Винничук та уроки воєнної епохи \(Скандал довкола рішення ПЕН щодо Юрія Винничука піднімає складні питання чутливості, свободи слова і пошуків відповідей\). – Скуратівська Я.](#)

[Фокус.– 2025. – 28 бер. Ілларіон Павлюк та Лариса Денисенко покинули ПЕН: деталі скандалу з Винничуком. – Бурдейна О.; NV. – 2025. – 28 бер. Скандал через колонку про розпусну епоху. Лариса Денисенко та Ілларіон Павлюк вийшли із ПЕН Україна, не згодні з рішенням залишити Винничука. – Інф.; Україна молода. – 2025. – 28 бер. Перепетії PEN Ukraine: письменник Ілларіон Павлюк виходить з організації через баталії навколо Винничука. – Здоровило Т.; Village Україна. – 2025. – 29 бер. Ілларіон Павлюк подав заяву на вихід з Українського ПЕНу \(доповнено\). – Гриненко В.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 30 бер. Раба Ізаура: погляд на бразильську літературу крізь вікно фазенди. – Супруненко О.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 30 бер. У Національній бібліотеці України для дітей вручать премію Нестайка. – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 28 бер. Експертна рада програми підтримки перекладів Translate Ukraine затвердила список проєктів-переможців. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Які українські книжки перекладуть іноземними мовами у 2025 році. – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. Українські автори увійшли до шорт-листа премії EBRD Literature Prize 2025. – Інф.](#)

[NV. – 2025. – 28 бер. Відновлення історії. У Лейпцигу відбудеться презентація книги про деколоніальність та мистецтво України після 1991 року. – Інф.](#)

[Український тиждень. – 2025. – 28 бер. «Коротка історія довгої війни» в картинках, фактах і емоціях. – Нестелєєв М.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Рівному презентували факсимільне видання Дубенського Євангелія XVI століття. – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 28 бер. У Львові створили електронну енциклопедію діячів української преси XIX–XXI ст. – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. ЛітСлем планує видати альманах поезії харківських митців. – Інф.](#)

Охорона культурної спадщини

[Вечірній Київ. – 2025. – 28 бер. У столиці оцифрували архіви Гостиного двору. – Галух О.; Україна молода. – 2025. – 28 бер. Зберегти історичну спадщину: в Києві оцифрували документацію Гостиного двору. – Здоровило Т.](#)

Бібліотечна справа. Промоція читання

[Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Українські читацькі клуби в тилу ворога: як вони працюють під час війни \(Історія читацьких клубів – під окупацією і поза кордонами набуває неймовірних масштабів в Україні\). – Скуратівська Я.](#)

Релігія

[Village Україна. – 2025. – 29 бер. У Львові збудують першу в Україні церкву, спроектовану за результатами архітектурного конкурсу. – Яковенко І.; Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. У Львові збудують першу в Україні церкву, проєкт якої обрали за результатами архітектурного конкурсу. – Інф.](#)

Нацменшини. Закордонні українці

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Ілюстратор Джордж Батлер презентував в українській бібліотеці у Лондоні книгу про війну в Україні. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Кишиневі відзначили 100-річчя від дня народження Дмитра Гнатюка. – Інф.](#)

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Вашингтоні відбудеться виставка про кримськотатарську спадщину. – Інф.

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Гамбурзькій мистецькій галереї запуснуть україномовні аудіо гідів. – Інф.

Загальні питання

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Уряд ухвалив Стратегію розвитку культури України до 2030 року. – Інф.

Кабінет Міністрів України ухвалив Стратегію розвитку культури України до 2030 року та план заходів з її реалізації. «У Стратегії є три основні задачі: зберегти, розвинути і поширити. Перша задача – збереження культурної спадщини... Друге – це розвиток культури, що вимагатиме зміцнення системи підготовки кваліфікованих кадрів: реставраторів, музейників, бібліотекарів, і, звісно, потужних управлінців. І нарешті третє – донести до світу усвідомлення тисячолітньої історії України та її культури як невіддільної частини», – зазначив міністр культури та стратегічних комунікацій Микола Точицький. Разом зі Стратегією затверджено операційний план її реалізації на 2025–2027 роки. Мета Стратегії полягає в утвердженні культури як базису національної ідентичності, потужного чинника соціальної згуртованості, розвитку людського капіталу та впізнаваності України у світі. Своєю чергою, це визначатиме стратегічну візію подальшого розвитку української культури, яка базується на чотирьох ключових цілях: зміцнення людського капіталу через культурні практики; захист, збереження, примноження та використання потенціалу культурної спадщини та культурних цінностей; підвищення стійкості культури як суспільної системи; інтеграція української культури як активного учасника і рівноправного партнера глобальних культурних процесів. Розробка Стратегії базувалася на положеннях Закону України «Про культуру» та є частиною виконання міжнародних зобов'язань у межах Угоди про асоціацію з ЄС та Ukraine Facility Plan. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975858-urad-uhvaliv-strategiu-rozvitku-kulturi-ukraini-do-2030-roku.html>

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Точицький зустрівся з послом Франції та директором Французького інституту. – Інф.

Міністр культури та стратегічних комунікацій Микола Точицький обговорив з Надзвичайним і Повноважним Послом Франції Гаелем Вєсьєром і директором Французького інституту в Києві Олів'є Жако ключові напрями співпраці у сфері культури. Він висловив вдячність Франції за незмінну і всебічну підтримку України, допомогу в захисті і збереженні культурної спадщини, зміцненні стійкості культурного сектору. Також він подякував послу Франції за участь у першій міжнародній конференції з питань культури в Україні «Співпраця заради стійкості», яка відбулася 1 лютого в Ужгороді, та за підтримку французькою делегацією декларації, ухваленої за результатами цього форуму. У розмові Микола Точицький відзначив високий рівень взаємодії у музейній сфері, у галузі підготовки українських фахівців з реставрації та евакуації культурних цінностей, організації експозицій творів мистецтв з українських колекцій у Франції. Також очільник МКСК наголосив на важливості міжнародної підтримки української кінематографії в умовах війни. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976086-tocickij-zustrivsa-z-poslom-francii-ta-direktorom-francuzkogo-institutu.html>

Вшанування пам'яті

Village Україна. – 2025. – 29 бер. У Бучі встановлять меморіал пам'яті жертв російської окупації. – Гриненко В.

Меморіал пам'яті жертв російської окупації у Бучі створить команда Urban Design під керівництвом Станіслава Дьоміна, повідомив міський голова Анатолій Федорук. Він розмішатиметься на території Храму Святого Андрія Первозванного й Усіх Святих, там поховали 116 людей, яких вбила армія РФ. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/361279-u-buchi-vstanovlyat-noviy-memorial-pam-rsquo-yati-zhertv-okupatsiyi>

Мовні питання

Village Україна. – 2025. – 29 бер. В Україні розробляють першу національну мовну модель для ШІ-продуктів і стартапів. – Головань Д.; Федоров анонсував розробку першої української мовної моделі для програмування ШІ. – Інф.

В Україні почали розробляти першу національну велику мовну модель (LLM), яка працюватиме українською мовою, повідомив міністр цифрової трансформації Михайло Федоров. Національна LLM стане основою для швидшого і дешевшого створення нових ШІ-продуктів у країні – автоматизованих чат-ботів для сайтів, голосових асистентів, AI-консультантів для інтернет-магазинів тощо, зазначив міністр. Такі інструменти з'являються у світі на базі LLM, як-от ChatGPT чи Notion AI. Розробкою займається WinWin AI Center of Excellence. Запустити національну LLM планують в листопаді чи грудні 2025 року. Створення моделі фінансує бізнес. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/business/news/361287-v-ukrayini-pochali-rozroblyati-natsionalnu-movnu-model-dlya-shi-produktiv-i-startapiv>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3976056-fedorov-anonsuvav-rozrobku-perso-ukrainskoi-movnoi-modeli-dla-programuvanna-si.html>

Театр

Вечірній Київ. – 2025. – 28 бер. У столиці обговорили актуальні питання сучасного театру. – Катаєва М.

Всесвітній день театру відзначається щорічно 27 березня. «Минулого року лише комунальні театри представили понад 80 прем'єр, загалом зіграли понад 4 тисячі вистав, які відвідали понад пів мільйона глядачів, – розповіла «Вечірньому Києву» депутатка Київради, голова постійної комісії з питань культури, туризму та суспільних комунікацій Вікторія Муха. – У Києві одним із важливих механізмів підтримки є поворотна фінансова допомога для створення нового мистецького продукту муніципальними театрами. Навіть під час повномасштабного вторгнення він дієвий і театри використовують цю можливість для нових постановок та програм...». У святковий день

представники різних театрів столиці зібралися на круглий стіл «Актуальні питання сучасного театру». Відбулась перша панельна дискусія «Театр під час війни: завдання, виклики та можливості». «Сьогодні український театр переживає період очищення від імперських наративів, і це є великим плюсом для нас, – зазначив директор – художній керівник Київського національного академічного театру оперети, голова Національної спілки театральних діячів України Богдан Струтинський. – Також він позбавляється моменту розважальності, більше переходить в лінію навчально-просвітницьку. І це дуже важливо, особливо для молоді... За статистикою, яку оприлюднило, Держмистецтв, практично по усіх українських театрах сьогодні переаншлаг. І це дійсно феномен. З іншого боку, пострадянські країни пройшли це на початку 90-х., коли вони почали виносити на перше місце свою культуру. Але гадаю, що цей момент очищення наші театри проходять дуже активно». Режисер Національного театру імені Франка Давид Петросян звернув увагу на репертуар театрів та необхідність позбавлення від пострадянських наративів. На його думку, на сценах замало вистав за сучасною драматургією. Директор – художній керівник Київського муніципального академічного театру опери і балету Петро Качанов розповів про репертуарну політику закладу. Друга панельна дискусія була присвячена театральним преміям. Її учасники зауважили важливість таких премій, як для театального середовища, так і для глядачів. Однак окреслили проблематику з експертним середовищем, зокрема, хто саме і за якими критеріями має їх оцінювати. «Театральна премія «Київська Пектораль» стала вже вагомою традицією нашого міста. На жаль, цього року її не вручатимуть. Два попередні роки експерти працювали на безоплатній основі, однак цього року бажаючих не знайшлося...», – пояснила Вікторія Муха. На третій панелі йшлося про проблеми сучасного театру і можливі шляхи їх вирішення. Серед них – фінансування та економічна нестабільність, проблеми театальної освіти та кадрового потенціалу, проблеми етичного характеру, зокрема інцидент з художнім керівником Молодого театру. Війна значно вплинула на роботу театрів, поставивши чимало актуальних питань. Саме зараз відкривається шанс для формування нового театального ландшафту – більш вільного, сучасного та національного. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110404/>

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Києві відзначили 105-річчя Театру Франка. – Інф.

У Міжнародний день театру у Києві відзначали 105-річчя Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка. В урочистостях взяв участь міністр культури та стратегічних комунікацій Микола Точицький. Він зазначив, що Україна четвертий рік протистоїть повномасштабній російській агресії, і у ці важкі часи Театр Франка продовжує бути джерелом сили українського духу, творчого натхнення і місцем правдивої, щирої розмови із суспільством. Заступниця керівника Офісу Президента Олена Ковальська відзначила важливу роль митців, які насичують змістом те, за що борються захисники на фронті. З нагоди Міжнародного дня театру та 105-річчя

Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка відбулося урочисте нагородження митців державними нагородами. Зокрема, орден князя Ярослава Мудрого III ступеня вручили артисту драми Олександрю Задніпровському, орден «За заслуги» I ступеня – Наталії Сумській. Загалом указом Президента №200/2025 відзначено державними нагородами 75 митців вітчизняних театрів. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975779-u-kievi-vidznacili-105ricca-teatru-franka.html>

Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Франківці грають 105 років: Історія першої драматичної сцени країни. – Самченко В.

Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка 27 березня відзначив 105-річчя. Перегляд будь-якої вистави цього театру в Києві через високий глядацький запит треба планувати заздалегідь, а на топові постановки квитки розлітаються за лічені хвилини. У період повномасштабної війни 19 працівників колективу захищають країну в ЗСУ. А вистави театру для вітчизняних і зарубіжних глядачів продовжують представляти сенси, що пояснюють мотивацію відстоювання нами, українцями, своєї ідентичності і незалежності. До свого 105-го дня народження театр провів урочистий захід «Стоїмо на сцені, на своїй землі. 105 років театру імені Івана Франка». У розлозі матеріалі – про захід, про театр та його здобутки. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976028-frankivci-graut-105-rokiv-istoria-perso-dramaticnoi-sceni-kraini.html>

Інтерфакс-Україна. – 2025. – 29 бер. Прем'єра вистави за мотивами культового фільму відбулася у драмтеатрі ім. Лесі Українки. – Інф.

Прем'єра вистави «Брати» за мотивами сценарію культового фільму минулого століття італійського режисера Лукіно Вісконті «Рокко та його брати» відбулася 28 березня у Національному академічному драматичному театрі ім. Лесі Українки в Києві. За словами режисера-постановника Олександра Кобзаря, підготовка вистави була непростою. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1059692.html>

Музика

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Премія Лисенка назвала лауреатів. – Інф.; Українська літературна газета. – 2025. – 28 бер. Держмистецтв оголосило цьогорічних лавреатів премії імені Миколи Лисенка. – Інф.

Державне агентство з питань мистецтв та мистецької освіти оголосило лауреатів музичної премії імені Миколи Лисенка в 2025 році. У номінації «За видатні досягнення у професійному виконавському мистецтві» перемогу здобув Олександр Перепелиця (диригент, фортепіано) за концертні програми, виконані протягом останніх п'яти років. У номінації «За видатні досягнення в музикознавстві» у 2025 році перемогла Ольга Шуміліна. Вона отримає премію за видання «Андрій Рачинський / Максим Березовський. Двохорні концерти» та наукові статті, присвячені дослідженню української музики доби класицизму. У

номінації «За видатні досягнення у професійній композиторській творчості» цього року не було обрано лавреата, оскільки ніхто із претендентів не набрав необхідної кількості голосів від членів Комітету. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975833-premia-lisenka-nazvala-lavreativ.html>

<https://litgazeta.com.ua/news/derzhmystetstv-oholosylo-tsohorichnykh-lavreativ-premii-imeni-mykoly-lysenka/>

NV. – 2025. – 28 бер. «Важко було втримати сльози». Вийшов щемливий кліп на пісню Саші Чемерова «Місто наречених», заснований на реальній історії. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 28 бер. «Місто наречених»: Саша Чемеров представив кліп на пісню, присвячену дружинам загиблих військових. – Інф.

Платформа «Культурні сили» представила свій новий кліп на пісню Саші Чемерова «Місто наречених», яка присвячена дружинам загиблих військових. Крім того, платформа «Культурні сили» у партнерстві з платформою «Меморіал» 26 березня зібрала лідерок громадянського суспільства, представників патронатних служб, військових, волонтерів, митців – усіх, хто опікуються жінками, які втратили своїх коханих на війні. Метою заходу було розпочати відкритий діалог на тему: як не залишати жінок, які втратили коханих, сам на сам з горем. Кліп презентували під час дискусії. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/misto-narechenih-sasha-chemerov-clip-na-shchemlivu-pisnyu-50501708.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975777-misto-narecenih-sasa-cemerov-predstaviv-clip-na-pisnu-prisvacenu-druzinam-zagiblih-vijskovih.html>

Візуальні мистецтва

NV. – 2025. – 28 бер. «Натягнута маніпуляція». World Press Photo 2025 зрівняв біль дівчинки з Куп'янська і пораненого «ДНРівця» – як реагують в Україні. – Інф.; Україна молода. – 2025. – 28 бер. World Press Photo – 2025: серед переможців фото дівчинки з Куп'янська та пораненого ДНРівця. – Інф.

Міжнародний конкурс документальної фотографії World Press Photo оголосив регіональних переможців 2025 року. Серед переможців в європейському регіоні два знімки німецьких фотографів, які висвітлюють російсько-українську війну. Журі європейського регіонального конкурсу World Press Photo 2025 у категорії «Одиночні фотографії» співставило портрет української дитини з прифронтового Куп'янська та пораненого окупанта з «ДНР» у польовому шпиталі біля окупованого росіянами Бахмуту. Перший знімок зробив німецький фотограф Флоріан Бахмайер. На ньому шестирічна Ангеліна, переселенка з прифронтового Куп'янська Харківської області. Дитина травмована війною і страждає на панічні атаки. Другий знімок зробила в окупованому Бахмуті німецька фотографиня Нанна Хайтманн, яка працює на «The New York Times» і живе у Москві. На знімку поранений «ДНРовець» в стабілізаційному пункті десь під Бахмутом на окупованій росіянами території. Журі конкурсу, яке цього року очолює Фінбарр О'Райли, ірландсько-

канадський фотограф, постійний автор «The New York Times», назвало ці два знімки «візуальною парою», яка, на їхню думку, передає як фізичний, так і психологічний виміри війни, яку вони називають конфліктом. Українських фотографів серед лауреатів немає. Водночас нагородами конкурсу було відзначено два російських фотографи і фотографка з Білорусі. Це вперше від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну росіяни отримали відзнаки конкурсу. В Україні миттєво відреагували на таке рішення журі міжнародного фотоконкурсу. Українська Асоціація професійних фотографів опублікувала заяву, в якій висловила здивування результатами цього річного міжнародного конкурсу World Press Photo 2025 року. «Винагороджуючи російських фотографів, які слугують виразниками державної ідеології РФ, конкурс робить видимою позицію агресора, і таким чином сприяє підміні понять: замість засудження агресора акцентує на співчутті до нього. На нашу думку, таке нагородження не відповідає заявленій меті конкурсу...», – йдеться в заяві Українська Асоціація професійних фотографів. Не залишилася без уваги і спроба журі World Press Photo подати фото української дівчинки і «ДНРівця» як нібито «різні виміри конфлікту». «З моєї точки зору – це неемпатична, поверхнева, натягнута за рахунок візуальної подібності маніпуляція, що прибирає відповідальність за загарбницьку російську війну в Україні з «простих росіян» – військових та цивільних. Яка заохочує російський guiltwashing. Яка максимально недоречна під час war of choice, що її веде Російська Федерація», – зазначив у Facebook український фотограф Сергій Коровайний, який документує злочини РФ в Україні. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/na-world-press-photo-2025-zrivnyali-ukrajinciv-i-rosiyan-na-viyni-reakciya-ukrajini-50501612.html>
<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188640/>

Укрінформ. – 2025. – 29 бер. У Львові відкрили виставку картин та кераміки важкопоранених військових. – Інф.

У Львові, в центрі «Меркурій», відкрили виставку картин та кераміки військових, які відновлюються в реабілітаційному центрі UNBROKEN. На виставці представлено 48 робіт, які пацієнти та їхні рідні створили під час занять з арттерапії та у творчій майстерні реабілітаційного центру. Експозиція військових працюватиме до 13 квітня. Тоді організатори виставки обіцяють провести «тихий» аукціон. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976307-u-lvovi-vidkrili-vistavku-kartin-ta-keramiki-vazkoporanenih-vijskovih.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 28 бер. Алею муз на Оболонській набережній реставруватимуть. – Новосвітня К.

КП «Плесо» наприкінці минулого року взяло на баланс елементи благоустрою Оболонської набережної, включно зі скульптурами «Алеї муз». Ідея створення «Алеї муз» на Оболонській набережній виникла у 2005 році, коли народний артист України Михайло Чембержі запропонував облаштувати мальовничий куточок, присвячений мистецтву. За 18 років скульптури зазнали

пошкоджень, та потребують реставрації. Наразі КП «Плесо» планує відновити їх первісний вигляд. Однак значні пошкодження деяких скульптур ускладнюють точне відтворення їхнього первісного вигляду. «Для пошуку оптимального рішення КП «Плесо» звернулося Андрія Чембержі, сина Михайла Чембержі, який був ініціатором та координатором проєкту. Андрій надав матеріали, що відображають оригінальний вигляд скульптур на момент встановлення алеї...». Днями обговорили подальші кроки для реставрації скульптур. КП «Плесо» співпрацює в цій ініціативі з ГО «Спадщина Чимбержі в мистецтві та освіті». Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110446/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. На кінофестивалі центральної та східної Європи покажуть п'ять українських фільмів. – Інф.

У німецькому Вісбадені на goEast Film Festival 2025, який відбудеться з 23 по 29 квітня, продемонструють п'ять українських фільмів. Про це Державне агентство України з питань кіно повідомило у Фейсбучі. У програмі кінофестивалю центральної та східної Європи у секції Meet the East покажуть науково-фантастичну трагікомедію «Ти – Космос» Павла Острікова та документальний фільм Катерини Горностай «Стрічка часу». У секції Symposium продемонструють повнометражний фантастичний художній фільм «Брама» режисера Володимира Тихого та повнометражний документальний фільм Олени Федюк «Італійський щоденник Ольги». У секції 80 Years after WWII покажуть перший кримськотатарський повноформатний художній фільм про депортацію кримських татар «Хайтарма» режисера Ахтема Сеїтаблаєва. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975980-na-kinofestivali-centralnoi-ta-shidnoi-evropi-pokazut-pat-ukrainskih-filmiv.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 29 бер. На кінофестивалі у Софії здобули перемогу два українських фільми. – Кругленко О.; Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Дві українські стрічки перемогли на міжнародному кінофестивалі в Софії. – Інф.

29-й Софійський міжнародний кінофестиваль у Болгарії приніс перемогу двом фільмам, створеним українськими митцями. Про це повідомила голова правління Спілки кінокритиків України Оксана Волошенюк. Міжнародне журі конкурсу нагородило «Кінопремією міста Софії» за кращий фільм та Гран-прі Міжнародного конкурсу український фільм «Медовий місяць» режисерки Жанни Озірної та продюсера Дмитра Суханова. Нагороду за кращий документальний фільм отримав фільм «Любий прекрасний коханий» австрійського виробництва українського режисера Юрія Речинського. У стрічці йдеться про евакуацію літніх людей зі Сходу України та транспортування тіл загиблих воїнів-захисників та їх поховання. На фестивалі було представлено 171 фільм із 58 країн, з них п'ять українських: «Край ріки» (режисер Василь Барков), «Редакція» (режисер Роман Бондарчук), «Мирні люди» (режисерка

Оксана Карпович), «Реал» (режисер Олег Сенцов), «Медовий місяць» (режисерка Жанна Озірна). Фестиваль проходить з 10 по 31 березня в Софії (Болгарія) і є одним із провідних кінозаходів Східної Європи. Докладно:

Підготував/ла

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/na-kinofestivali-u-sofiji-zdobuli-peremohu-dva-ukrajinskikh-filmi.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976329-dvi-ukrainski-stricki-peremogli-na-miznarodnomu-kinofestivali-v-sofii.html>

Village Україна. – 2025. – 30 бер. Фільм «2000 метрів до Андріївки» Мстислава Чернова отримав нагороду на фестивалі в Копенгагені. – Головань Д.; Укрінформ. – 2025. – 30 бер. Фільм «2000 метрів до Андріївки» здобув нагороду на фестивалі в Копенгагені. – Інф.; Вечірній Київ. – 2025. – 30 бер. Назвали шедевром кіномистецтва: фільм «2000 метрів до Андріївки» переміг на фестивалі в Данії. – Скотнікова О.

Фільм українського документаліста й лауреата «Оскара» Мстислава Чернова «2000 метрів до Андріївки» отримав нагороду на фестивалі документального кіно в Копенгагені (CPH:DOX). Фільм здобув перемогу у номінації F:ACT Award (стрічки, що поєднують документалістику з журналістським розслідуванням). Фільм Мстислава Чернова назвали «багатошаровим портретом війни» і порівняли з «На Західному фронті без змін». Журі відзначило, що стрічка змушує переосмислити ціну людського життя. Фільм створили разом із «Frontline» й «Associated Press». Зйомки фільму почалися у вересні 2023 року. Над стрічкою працювали продюсерки Мішель Мізнер і Рейні Аронсон-Рат, а музику створив дворазовий лауреат премії «Греммі» Сем Слейтер. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/361291-film-laquo-2000-metriv-do-andriyivki-raquo-mstislava-chernova-otrimav-nagorodu-na-festivali-v-kopengageni>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976365-film-2000-metriv-do-andriivki-zdobuv-nagorodu-na-festivali-v-kopengageni.html>

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110503/>

Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. «Довженко-Центр» запускає проєкт про українське поетичне кіно: програма показів. – Інф.

«Довженко-Центр» розпочинає перший етап проєкту з дослідження та переосмислення українського поетичного кіно «Поетичне кіно. Витоки». Перший етап показів проходитиме з 9 квітня по 2 липня. У межах програми «Поетичне кіно. Витоки» представлятимуть стрічки, які підготували ґрунт для бурхливої хвилі 1960–1970-х. Усі покази супроводжуватимуть вступними лекціями від кінознавців, а завершуватимуть їх дискусіями. У програмі: 9 квітня – «Звенигора» (1928, режисер Олександр Довженко); 23 квітня – «Земля» (1930, режисер Олександр Довженко); 7 травня – «Коліївщина» (1933, режисер Іван Кавалерідзе); 21 травня – «Дорогою ціною» (1957, режисер Марк Донський); 4 червня – «Андрієш» (1954, режисери Сергій Параджанов, Яків

Базелян); 18 червня – «Українська рапсодія» (1961, режисер Сергій Параджанов); 2 липня – «Зачарована Десна» (1964, режисер Юлія Солнцева). Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/dovzhenko-tsentr-zapuskaie-proiekt-pro-ukrainske-poetychne-kino-prohrama-pokaziv/>

Література

Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Слово та відповідальність: ПЕН, Винничук та уроки воєнної епохи (Скандал довкола рішення ПЕН щодо Юрія Винничука піднімає складні питання чутливості, свободи слова і пошуків відповідей). – Скуратівська Я.

«У лютому 2025 року український письменник Юрій Винничук опублікував колонку «Була колись розпусна епоха» на сайті «Збруч», де відреагував на скандали, пов'язані зі звинуваченнями викладачів у сексуальних домаганнях... Публікація викликала широкий резонанс та обурення в суспільстві, оскільки в ній звучала ностальгія за тими «простими» часами... Допис Винничука вчергове підняв тему неприпустимості таких висловлювань та необхідності перегляду ставлення до питань сексуальних домагань. Серед резонансних голосів найгучнішим виявився голос українського ПЕН, членом якого і є Винничук. Тож Виконавча рада Українського ПЕН ухвалила рішення про виключення Юрія Винничука зі своїх лав, аргументуючи це тим, що його висловлювання суперечать цінностям організації та шкодять її репутації. Втім, це рішення викликало ще більше запитань вже від інших представників цього об'єднання. Вже 27 березня 2025 року відбулися Загальні збори Українського ПЕН, скликані для обговорення та перегляду рішення Виконавчої ради щодо виключення письменника Юрія Винничука з організації. Під час зборів відбулася дискусія, де всі охочі висловили свої аргументи «за» та «проти» виключення, а деякі голоси звучали різко та неприємно. Сам Юрій Винничук також брав участь в обговоренні. Після дискусії було проведено таємне голосування: за виключення Винничука проголосували 42 члени, проти – 74. Оскільки для виключення необхідно щонайменше дві третини голосів, рішення Виконавчої ради було скасовано, і Юрій Винничук залишився членом Українського ПЕН. Це рішення знову викликало неоднозначну реакцію серед членів організації та в ширшому суспільстві. Деякі учасники ПЕН висловили незгоду з таким результатом голосування та на знак протесту вирішили покинути організацію. Наразі відомо про вихід Лариси Денисенко та Іларіона Павлюка. У себе в Фейсбуці письменниця і правозахисниця Лариса Денисенко написала, зокрема: «Я працюю з темою захисту прав жінок, недопустимістю сексуалізованого насилля. В комунікації листуванням серед членок і членів організації я побачила не лише неприйнятну форму, а й знецінення голосів жінок, особливо жінок молодих, демонстрацію дивовижної привілейованої глухоти, насолодження від своєї свободи, розкутості, свободи висловлень, слова і заперечення вразливості й болю інших». Письменник, а нині офіцер ЗСУ, Іларіон Павлюк оприлюднив в Інстаграмі заяву на вихід із таким поясненням: «Це рішення, а також великою мірою обговорення, що передувало

голосуванню, переконали мене, що сенсу лишатися частиною організації немає. А ще ті аргументи, що лунали в обговоренні, але не були почуті більшістю. Я вважаю, що правозахисна роль «ПЕН» – це об'єднувати майстрів слова для захисту прав людини. І що це важливіше, ніж об'єднуватися й захищати одне одного. Але я в меншості. «ПЕН» прийняв рішення, яке більше пасувало б профспілці. Що теж може бути, чому ні. Просто я вступав не у профспілку. Вдячний всім тим, хто боровся». Ситуація навколо Юрія Винничука та реакція Українського ПЕН підкреслюють складність балансування між свободою слова та відповідальністю за висловлювання, особливо в контексті суспільних змін і підвищеної уваги до питань гендерної рівності та боротьби з сексуальними домаганнями... Ярина Черногуз, військова та письменниця, членкиня ПЕН, стала на захист організації, її аргументи – ПЕН допомагає армії й на сьогодні це важливіше, аніж знецінення організації через такого персонажа... Світлана Поваляєва, письменниця, журналістка, членкиня ПЕН, мати двох воїнів, які повернулись до нас на щиті, теж обстоює тезу важливості збереження єдності ПЕН, навіть попри незгоду... Президент Українського ПЕН, письменник і філософ Володимир Єрмоленко у дописі після рішення сказав, що він ухвалював інше рішення, однак єдність важливіша: «Не варто думати, що всі ті, хто голосував проти виключення Юрія Винничука, позитивно ставляться до тексту, який викликав такий буревій. Більше того, я не пригадую, що я чув від когось з ПЕН, що текст ОК... Ми в нашій славній країні теж багато чого одне одному говоримо. І вважаємо, що з деякими людьми ми не можемо бути в одному просторі. Але це не значить, що ми маємо покласти паспорт України на стіл і шукати собі іншої ідентичності. Десь таке в мене ставлення і до Спільноти ПЕН. Бо я переконаний, що сила країни залежить від сили її спільнот»...». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976193-slovo-ta-vidpovidalnist-pen-vinnicuk-ta-uroki-voennoi-epohi.html>

Фокус.– 2025. – 28 бер. Ілларіон Павлюк та Лариса Денисенко покинули ПЕН: деталі скандалу з Винничуком. – Бурдейна О.; NV. – 2025. – 28 бер. Скандал через колонку про розпусну епоху. Лариса Денисенко та Ілларіон Павлюк вийшли із ПЕН Україна, не згодні з рішенням залишити Винничука. – Інф.; Україна молода. – 2025. – 28 бер. Перепетії PEN Ukraine: письменник Ілларіон Павлюк виходить з організації через баталії навколо Винничука. – Здоровило Т.; Village Україна. – 2025. – 29 бер. Ілларіон Павлюк подав заяву на вихід з Українського ПЕНу (доповнено). – Гриненко В.

Загальні збори Українського ПЕН ухвалили рішення залишити автора скандальної колонки про харасмент Юрія Винничука у складі клубу, проте деякі члени клубу вирішили вийти з його складу на знак незгоди. Із таким рішенням членів ПЕН висловили незгоду письменниця Лариса Денисенко і письменник і військовий Ілларіон Павлюк. Вони повідомили про вихід зі складу ПЕН. Докладно:

<https://focus.ua/uk/culture/699746-skandal-z-vinnichukom-pen-ukrajina-ne-vignali-pismennika-detali>

<https://nv.ua/ukr/kultura/skandal-iz-yuriyem-vinnichukom-illarion-pavlyuk-i-larisa-denisenko-viyshli-zi-skladu-pen-ukrajina-50501694.html>

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188633/>

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/361235-illarion-pavlyuk-podav-zayavu-na-vihid-z-ukrayinskogo-penu>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 30 бер. Раба Ізаура: погляд на бразильську літературу крізь вікно фазенди. – Супруненко О.

У розлогій статті автор розповідає про бразильську літературу. Він розповідає про Пауло Коельо, Августо Курі, Жоржі Амаду, Кларису (або Кларісе) Ліспектор та про Бернарду Гімарайнс з його «Рабинею Ізаурою». Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/raba-izaura-pohljad-na-brazilsku-literaturu-kriz-vikno-fazendi.html>

Укрінформ. – 2025. – 30 бер. У Національній бібліотеці України для дітей вручать премію Нестайка. – Інф.

У Національній бібліотеці України для дітей з нагоди Міжнародного дня дитячої книги 2 квітня відбудеться низка заходів, зокрема вручення Всеукраїнської літературної премії імені Всеволода Нестайка. Також відбудеться коуч-сесія від лідерів читання «Свято непозбувних книгочитунів», під час якої учасники програми читань у форматі відео «Читання без нудьгування» поділяться лайфхаками, як зробити читання захопливим та корисним. Святкову атмосферу доповнить концертна програма від військового оркестру військової частини Національної гвардії України. Відвідувачі зможуть взяти участь у різноманітних активностях на тематичних локаціях бібліотеки. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976404-u-nacionalnij-biblioteci-ukraini-dla-ditej-vrucat-premiu-nestajka.html>

Українська літературна газета. – 2025. – 28 бер. Експертна рада програми підтримки перекладів Translate Ukraine затвердила список проєктів-переможців. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Які українські книжки перекладуть іноземними мовами у 2025 році. – Інф.

У межах програми підтримки перекладів Українського інституту книги Translate Ukraine у 2025 році на іноземні мови перекладуть 81 книжку українських авторів. Про це повідомляє Український інститут книги. Як зазначили в УІК, цього року вони отримали 161 заявку, із яких 28 не пройшли технічний відбір. Загалом, у межах Translate Ukraine 2025 заплановано перекласти твори української літератури 25 мовами у 28 країнах світу. Серед проєктів-переможців – найбільше перекладів польською (7), іспанською (6), латиською (6), словацькою (6) мовами. За словами голови Експертної ради з добору проєктів до програми Translate Ukraine Валентини Стукалової, «проєкти, що були підтримані, перемогли в справжній конкурентній боротьбі, а серед тих, що, на жаль, залишилися без підтримки, є також цікаві». Серед

найпопулярніших авторів цього року: Софія Андрухович (її роман «Амадока» вийде болгарською, румунською, фінською й шведською, «Катананхе» перекладуть македонською, а «Фелікс Австрію» – сербською); «Драбину» Євгенії Кузнецової видадуть грузинською, литовською і словацькою, роман «Спитайте Міечку» вийде грецькою, а «Вівці цілі» – фінською); Сергій Жадан (книга короткої прози «Арабески» вийде в румунському та шведському перекладах, роман «Ворошиловград» перекладуть словацькою, «Месопотамію» – угорською, а «Інтернат» – хорватською). Із детальним переліком можна ознайомитися [тут](#). Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/ekspertna-rada-prohramy-pidtrymky-perekladiv-translate-ukraine-zatverdyla-spysok-proiektiv-peremozhtsiv/>
<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3976289-aki-ukrainski-knizki-perekladut-inozemnimi-movami-u-2025-roci.html>

Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. Українські автори увійшли до шорт-листа премії EBRD Literature Prize 2025. – Інф.

Три книги українських авторів потрапили до довгого списку престижної літературної премії Європейського банку реконструкції та розвитку (EBRD Literature Prize 2025). Серед номінантів – «The Ukraine» Артема Чапая, «Мої жінки» Юлії Ілюхи та «Забуття» Тані Малярчук. Загалом, на перемогу в конкурсі претендують десять книг з семи різних країн. Крім українських авторів, до списку увійшли письменники з Хорватії, Румунії, Туреччини, Угорщини, Чехії та Польщі. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/ukrainski-avtory-uvijshly-do-short-lysta-premii-ebrd-literature-prize-2025/>

NV. – 2025. – 28 бер. Відновлення історії. У Лейпцигу відбудеться презентація книги про деколоніальність та мистецтво України після 1991 року. – Інф.

30 березня на Лейпцизькому книжковому ярмарку (Німеччина) відбудеться презентація книжки «Повернення історії. Деколоніальність та мистецтво в Україні після 1991 року». Видання стало результатом дворічної роботи Дослідницької платформи PinchukArtCentre. Експертки Катерина Ботанова та Лада Наконечна представлять центральні теми книги. Презентація стане частиною серії подій «Голоси стійкості та культурного відновлення», що відбуватимуться з 27 по 30 березня на Лейпцизькому книжковому ярмарку. Україна буде представлена окремим стендом з дев'ятьма українськими видавництвами. Крім того, будуть презентовані нові німецькомовні видання українських авторів, публіцистів та журналістів. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/u-leybcigu-prezentuyut-knigu-pro-dekolonialnist-ukrajini-vid-pinchukartcentre-50501770.html>

Український тиждень. – 2025. – 28 бер. «Коротка історія довгої війни» в картинках, фактах і емоціях. – Нестелєв М.

У матеріалі – про мальовис «Коротка історія довгої війни», який написала Маріам Найем, а намалювали Юлія Вус та Іван Кипібіда. Права на його видання вже продані в Польщі, Фінляндії, Німеччині і Франції. І у Франції він уже навіть встиг вийти в видавництві «Hachette Livre», і за півтора місяці з його виходу продали аж 5 тисяч примірників. Докладно:

<https://tyzhden.ua/korotka-istoriia-dovhoi-vijny-v-kartynkakh-faktakh-i-emotsiakh/>

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Рівному презентували факсимільне видання Дубенського Євангелія XVI століття. – Інф.

У Рівному депутатам облради під час сесії презентували факсимільне видання Дубенського Євангелія XVI століття. Цього року виповниться 533 роки з першої писемної згадки про Євангеліє, якому орієнтовно п'ять століть. Завдяки співпраці з видавництвом «Горобець» у межах проєкту «Повертаємо в Україну культурну спадщину» вдалося віддрукувати цю безцінну пам'ятку. Реалізацію ініціативи підтримали меценати та благодійники. Дубенське Євангеліє можна побачити на експозиції «Скарби наші духовні» в Державному історико-культурному заповіднику м.Дубно. Офіційне представлення книги відбудеться у квітні в «Софії Київській». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975853-u-rivnomu-prezentuvali-faksimilne-vidanna-dubenskogo-evangelia-xvi-stolitta.html>

Українська літературна газета. – 2025. – 28 бер. У Львові створили електронну енциклопедію діячів української преси XIX–XXI ст. – Інф.

Для збереження та популяризації внеску українських пресотворців у розвиток України створено ресурс [«BIOGRAMA»](#). Це електронна енциклопедія діячів української преси XIX–XXI ст. Проєкт розроблений колективом Науково-дослідного інституту пресознавства Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника. Мета – сприяти популяризації персоніфікованої історії української преси XIX–XXI ст., актуалізувати малознані факти співпраці з друкованими медіа відомих церковних, літературних, мистецьких, політичних, громадських діячів, освітян, кооператорів, правників, відновити історичну справедливість й вивести з тіні заборонених, забутих співтворців українського пресового поля. «BIOGRAMA» адресована науковцям, фахівцям у галузях суспільних і гуманітарних дисциплін, педагогам, краєзнавцям, архівістам, працівникам ЗМІ, музеїв і бібліотек, широкому колу зацікавлених читачів. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/u-lvovi-stvoryly-elektronnu-entsyklopediiu-diiachiv-ukrainskoi-presy-khikh-khkhi-st/>

Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. ЛітСлем планує видати альманах поезії харківських митців. – Інф.

Незалежна платформа для поетів-андеграундників у 2025 році планує підготувати та презентувати альманах, який охоплюватиме поезію харківських поетів, поеток та військових авторів, що виступали на слемах з 2019 по 2024 роки. На втілення такого проєкту необхідно понад 130 тис. грн, збір яких наразі ще триває. Протягом квітня – червня 2025 року поезію, яка увійде до альманаху будуть упорядковувати та редагувати. У липні займатимуться ілюструванням, версткою та друком, а вже у вересні цього року планують презентації у Харкові та районних центрах. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/litslem-planuie-vydaty-almanakh-poezii-kharkivskykh-myttsiv/>

Охорона культурної спадщини

Вечірній Київ. – 2025. – 28 бер. У столиці оцифрували архіви Гостиного двору. – Галух О.; Україна молода. – 2025. – 28 бер. Зберегти історичну спадщину: в Києві оцифрували документацію Гостиного двору. – Здоровило Т.

У Києві завершили важливий етап збереження історичної спадщини столиці. Йдеться про оцифрування документації Гостиного двору. Ця архітектурна пам'ятка, яку передали МКСК кілька років тому, досі лишається без реставрації й це створює реальну загрозу збереженню об'єкта. Про це повідомив директор Департаменту комунальної власності Києва Андрій Гудзь. За його словами, оцифрування документації – це стратегічний крок, що дає змогу зберегти історичні креслення, плани та архівні записи, а також унеможливити будь-які невинновдані втручання в його структуру. Фахівці перевели у цифровий формат сотні сторінок архівних матеріалів, що дає змогу не тільки їх зберегти, а й зробити доступними для дослідників, реставраторів і громадськості. А використання сучасних технологій гарантує безпеку цих даних, мінімізуючи ризики втрати або пошкодження унікальної інформації. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/110419/>

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/188648/>

Бібліотечна справа. Промоція читання

Укрінформ. – 2025. – 29 бер. Українські читацькі клуби в тилу ворога: як вони працюють під час війни (Історія читацьких клубів – під окупацією і поза кордонами набуває неймовірних масштабів в Україні). – Скуратівська Я.

«...Укрінформ поспілкувався із модераторками читацьких клубів в Україні різних форматів, аби дізнатися більше про таке явище і розповісти, чому під час війни кількість читацьких форматів зростає з сотні до кількох тисяч... Під час війни в Україні підпільні читацькі клуби стали важливим засобом збереження національної ідентичності та культурного спротиву. Зараз на тимчасово окупованих територіях підлітки та дорослі організовують таємні зібрання для читання та обговорення української літератури, ризикуючи власною безпекою або шукають онлайн-форми читацького спілкування з

вільною від ворога Україною. Тим часом росіяни вилучають та знищують українські книги з бібліотек, що ускладнює доступ до літератури. Тому учасники змушені читати онлайн-книги, ретельно та регулярно очищуючи історію браузера, оскільки окупанти перевіряють електронні пристрої. Під час онлайн-зустрічей, які ініціює книжковий клуб «Літмандрівка» від Луганської обласної наукової бібліотеки заходять на зустрічі і учасники з окупованих територій. Заради безпеки – вони відвідують зустрічі без камер, імен та в умовах максимальної анонімності... В умовах Великої війни активізувались і читацькі клуби в підконтрольних Україні регіонах та за кордоном. Наприклад, читацький клуб The Ukrainians, модераторкою якого є Богдана Неборак, відновив свою діяльність у березні 2024 року. Зустрічі відбуваються щомісяця: наживо в Києві та онлайн. Основною метою клубу є читати більше, якісніше та з більшим задоволенням, переважно – українських авторів. Існують інші читацькі клуби, які сприяють популяризації української літератури та створюють спільноти однодумців. Наприклад, Анна Видиш заснувала закриту спільноту книголюбів «Спільні читання Нарнії», де учасники спільно обирають книги для обговорення. Саша Павлова веде два клуби: «Запеклий книжковий клуб» та онлайн-клуб для колег з вільним вибором книг. Читацькі клуби в Україні набувають різноманітних форматів, пристосовуючись до запитів спільнот та реалій воєнного часу. Вони стають не лише місцем для обговорення книжок, а й простором підтримки, інтеграції та розвитку критичного мислення. Книжковий клуб «СЕНС» діє у Києві при центральній книгарні з такою ж назвою, модерує його Анастасія Євдокимова. Має два формати – у столиці четверо гостей ведуть розмову за столом, а глядачі в залі спостерігають, ставлять питання й коментують після завершення дискусії. Формат поєднує живе спілкування та онлайн-трансляцію. В Івано-Франківську формат інший: тут діалог будується за принципами «сократівської бесіди», учасники гуртуються навколо великого столу та активно дискутують, а слухачі мають змогу просто спостерігати. Ця версія проходить без трансляцій і запрошених гостей, що створює більш камерну атмосферу. Читацький клуб «Літмандрівка» – це ідея Луганської обласної бібліотеки. Відповідальна за два формати клубів Юлія Лисюк. Каже, що 30 березня 2025 року виповнюється рік онлайн-клубу «Літмандрівка»... Існує і офлайн формат, він діє у Дніпрі – Клуб там співпрацює з книгарнею-кав'ярнею «Вперта коза», спільнота читачів «Вперті читачі» збирається при книгарні... Читацький клуб при київській бібліотеці «Свічадо» виріс із проєкту переходу на українську «Єдині». Його модераторка Ольга Бабчук розповідає: «Спочатку ми збиралися просто для покращення розмовних навичок, потім почали говорити про враження від книжок, а згодом вирішили їх регулярно обговорювати. Так із розмовного клубу виріс читацький, який рухається від легкої до більш складної художньої літератури». Зовсім інший підхід має літературознавиця Ганна Улюра. На її рахунку корпоративні та освітні читацькі клуби, які вона формує з нуля і відпускає у «вільне плавання». Це і Клуб «Книжковий Лев» і офлайн-клуб «Smart-простір». Співрозмовниця не мислить у концепції «місії»: «Я не роблю революцію. До мене звертаються люди з конкретними завданнями – розвинути навички

читання у співробітників чи залучити людей до освітніх проєктів. Ми створюємо корпоративні читацькі клуби, а також освітні ініціативи, які допомагають розвивати когнітивні здібності. Коли люди обговорюють книжки, вони читають уважніше, вибудовують причинно-наслідкові зв'язки, розвивають критичне мислення. Клуби це також своєрідна терапія...». Далі у статті – модераторки Анастасія Євдокимова (Книжковий клуб при книгарні «Сенс»); Юлія Лисюк («Літмандрівка»); Ольга Бабчук («Свічадо») та Ганна Улюра розповіли про їхні підходи до роботи книжкових клубів, про тих, хто відвідує клуби; про проблеми, які вони відчують найгостріше; про роботу клубів під час війни тощо. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3975874-ukrainski-citacki-klubi-v-tilu-voroga-voni-pracuut-pid-cas-vijni.html>

Релігія

Village Україна. – 2025. – 29 бер. У Львові збудують першу в Україні церкву, спроектовану за результатами архітектурного конкурсу. – Яковенко І.; Українська літературна газета. – 2025. – 29 бер. У Львові збудують першу в Україні церкву, проєкт якої обрали за результатами архітектурного конкурсу. – Інф.

Департамент архітектури та просторового розвитку Львівської міської ради оголосив результати архітектурного конкурсу на проєкт церкви Ікони Пресвятої Богородиці Скоропослушниці. Переміг проєкт львівських архітекторів під керівництвом Андрія Лесюка. Переможця обирали серед 25 пропозицій. Церква буде першою в Україні, яку збудують за результатами архітектурного конкурсу, каже міський голова Андрій Садовий. Це буде перша за останні 130 років православна церква, збудована в історичній частині Львова. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/361265-u-lvovi-zbuduyut-pershuv-ukrayini-tserkvu-sproektovanu-za-rezultatami-arhitekturnogo-konkursu>
<https://gazeta.ua/articles/regions/ u-lvovi-zbuduyut-pershuv-ukrayini-cerkvu-proyekt-yakoyi-obrali-za-rezultatami-arhitekturnogo-konkursu/1213001>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. Ілюстратор Джордж Батлер презентував в українській бібліотеці у Лондоні книгу про війну в Україні. – Інф.

У Бібліотеці і архіві ім. Т. Шевченка у Лондоні відбувся вечір із репортажним ілюстратором Джорджем Батлером, який документує війни та гуманітарні кризи по всьому світу, та презентація його книги «Україно, пам'ятай і мене. Свідчення з війни». Про це у Фейсбучі повідомив Союз українців у Великій Британії (Association of Ukrainians in Great Britain). Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3975820-ilustrator-dzordz-batler-prezentuvav-v-ukrainskij-biblioteci-u-londoni-knigu-pro-vijnu-v-ukraini.html>

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Кишиневі відзначили 100-річчя від дня

народження Дмитра Гнатюка. – Інф.

Посольство спільно з українською громадою відзначило у Кишиневі 100-річчя від дня народження Дмитра Гнатюка – Героя України, театрального режисера, оперного співака. У рамках заходу в Муніципальній бібліотеці української літератури і культури ім. Лесі Українки м. було організовано перегляд книжкових видань, присвячених Дмитру Гнатюку та онлайн зв'язок з його батьківщиною – Буковиною. Співаки-аматори виконали твори Дмитра Гнатюка, які стали його візитною карткою. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3975755-u-kisinevi-vidznacili-100ricca-vid-dna-narodzenna-dmitra-gnatuka.html>

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Вашингтоні відбудеться виставка про кримськотатарську спадщину. – Інф.

В Українському домі у Вашингтоні відбудеться художня виставка «Кримськотатарська спадщина: корінні народи України в шедеврах живопису». Колекція містить 15 репродукцій європейських картин 18–19 століть, багато з яких ніколи раніше не виставлялися публічно. Ці витвори мистецтва пропонують унікальний погляд на автентичне життя, культуру та архітектуру кримських татар. Подія відбудеться 8 квітня. Організатори виставки: Кримськотатарська Фундація США (Organized by the Crimean Tatar Foundation USA), Посольство України в США та Український дім. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3975864-u-vasingtoni-vidbudetsa-vistavka-pro-krimskotatarsku-spadsinu.html>

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2025. – 28 бер. У Гамбурзькій мистецькій галереї запустять україномовні аудіо гіди. – Інф.

У Гамбурзькій мистецькій галереї (Hamburger Kunsthalle), яка є популярним музеєм у Північній Німеччині, 3 квітня стартує запуск двох українських аудіогідів постійної експозиції – окремо для дорослих і дітей. Про це у Фейсбучі повідомило генеральне консульство України в Гамбурзі. Зауважується, що Гамбурзька Кунстгалле рік тому підтримала пропозицію Generalkonsulat der Ukraine in Hamburg і зараз стає одним з перших німецьких музеїв, які долучилися до ініціативи Першої леді України Олени Зеленської щодо українських аудіогідів у провідних музеях світу та цим самим поповнює ряди майже сотні локацій у 52 країнах. Процеси фахового перекладу, професійного озвучування і майстерного запису з монтажем здійснювалися волонтерськими зусиллями української громади, а саме UVoice Radio під контролем Світи Латкіної (Svita Latkina), Олександра Блюмеля (Alexander Blümel) і Лери Гінсбург (Lera Ginsburg). Аудіогіди озвучені знайомими у гамбурзькій спільноті українцями Павлом Цвьоком та Анастасією Шевчук. Українці зможуть безкоштовно відвідати експозицію у Гамбурзькій мистецькій галереї. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3975785-u-gamburzkij-misteckij-galerei-zapustat-ukrainomovni-audiogidi.html>

Випуск підготувала Рудіч О. А,
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm